

2. Лернер И.Я. Дидактические основы методов обучения / И.Я. Лернер – М.: Педагогика, 1981. – 185 с.
3. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром / Упорядники: Андреева В.М., Григораш В.В. – Х: Вид. група «Основа»: «Триада +», 2007. – 352 с.
4. Онищук В.А. Урок в современной школе / В.А. Онищук – М.: Просвещение, 1981. – 191 с.
5. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: навч.-метод. посіб. / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко / За ред. О.І. Пометун. – К.: Видавництво А.С. К., 2004, - 192 с.
6. Тагліна О.В. Біологія. 7 клас. Розробки уроків. – Х.: Веста. Видавництво «Ранок», 2007. – 304 с.

МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Товстяк М.М.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Метод проектів – педагогічна технологія, зорієнтована не на інтеграцію фактичних знань, а на їх застосування і набуття нових (часто шляхом самоосвіти).

Метод проектів є однією з педагогічних технологій, яка відображає реалізацію особистісно-зорієнтованого підходу в освіті і сприяє формуванню уміння адаптуватися до швидкозмінних умов життя людини постіндустріального суспільства.

Ознаки проектного методу наступні:

1. Орієнтованість на дію.
2. Робота в команді.
3. Самоорганізація студентів.
4. Ситуативна спрямованість, співвідносність з реальним життям.
5. Цілісність.
6. Орієнтованість на продукт.
7. Міжпредметні зв'язки.

Означена технологія використовується для побудови процесу навчання, спрямованого на активізацію діяльності учнів відповідно до їх інтересів для здобуття певних знань, відчутного теоретичного чи практичного результату. Тому при реалізації методу проектів необхідно використовувати власну зацікавленість учнів у знаннях і показувати, де отримані знання можна застосовувати у реальному житті.

Успіх застосування методу проектів залежить від того, наскільки учні захочуть самостійно чи спільними зусиллями вирішувати проблему, застосовувати необхідні знання, отримувати реальний і відчутний результат.

Метод проектів дозволяє розвивати пізнавальні інтереси учнів, уміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критично мислити. Він завжди орієнтований на самостійну діяльність учнів (індивідуальну, парну, групову) протягом визначеного часу. Вирішення проблеми методом проектів передбачає, з одного боку, використання сукупності різноманітних засобів навчання, а з іншого, – необхідність інтегрування знань і умінь з різних сфер науки, техніки, культури тощо. Результати виконаних проектів мають бути відчутними: теоретична проблема вимагає конкретного її вирішення, практична – конкретного результату, готового для впровадження. Тому метод проектів сприяє створенню соціально значущих ситуацій, а згідно з концепцією

Л. Виготського, психологічний розвиток дитини визначається соціальною ситуацією, тобто її статусом у суспільстві, системою взаємовідносин і з дорослими, і з ровесниками. При цьому соціальна ситуація розвитку не створюється ззовні, а складається в процесі живого спілкування між дитиною та її оточенням.

Метод проектів містить у собі сукупність дослідницьких, пошукових, проблемних, творчих за самою своєю сутністю підходів, сприяє творчому розвитку учнів, використанню ними певних навчально-пізнавальних прийомів, які в результаті самостійних дій дозволяють вирішувати ту чи іншу проблему.

Метод проектів дозволяє формувати особистісні якості, які розвиваються лише в діяльності і не можуть бути засвоєні вербально. У ході роботи над проектом діти набувають досвід індивідуальної самостійної діяльності.

Метод проектів:

- стимулює учнів, які вже володіють деякою сумою знань, до розв'язання проблем;
- розвиває критичне мислення;
- учні набувають навичок роботи з інформацією (відбирають потрібну інформацію, аналізують її, систематизують);
- вчать вирішувати пізнавальні, творчі завдання в співробітництві, при цьому виконують різні соціальні ролі.

З усього різноманіття педагогічних технологій гуманістичної спрямованості особливої уваги заслуговують ті, що можуть досить органічно і легко бути інтегровані у традиційне навчання, тому що розвиток освіти має йти еволюційним шляхом, і кожне нововведення повинно бути ретельно підготовлене і передбачати, перш за все, його усвідомлення й освоєння вчителями.

Проектні технології з успіхом можуть використовуватися на предметах біологічного циклу.

Основні вимоги до використання та змісту проектів наступні:

1. Наявність значущої у дослідницькому, творчому плані проблеми / задачі, що вимагає інтегрованого знання, дослідницького пошуку для її рішення (наприклад, дослідження демографічної проблеми в різних регіонах світу; створення серії репортажів з різних кінців земної кулі по одній проблемі; проблема впливу кислотних дощів на навколишнє середовище, тощо).

2. Практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів (наприклад, доповідь у відповідні служби про демографічний стан даного регіону, фактори, що впливають на цей стан, тенденції, що простежуються у розвитку даної проблеми, спільний випуск газети, альманаху з репортажами з місця подій; охорона лісу в різних місцевостях, план заходів, тощо);

3. Самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність учнів.

4. Структурування змістовної частини проекту (із зазначенням поетапних результатів).

5. Використання дослідницьких методів, що передбачають певну послідовність дій:

Необхідно організувати роботу таким чином, щоб учні навчалися:

- визначати основні і поточні (проміжні) мету і завдання;
- шукати шляхи їх вирішення, обираючи оптимальні;
- здійснювати і аргументувати вибір;
- передбачати наслідки вибору;
- діяти самостійно (без підказки);
- порівнювати отриманий результат з тим, що потребується;

- об'єктивно оцінювати процес (саму діяльність) і результат проєктування.

ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ

*Яланська С.П., Сняк М.Д., Малородна О.В.
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка*

Творчість є необхідною умовою становлення майбутнього вчителя, його самопізнання, розвитку і розкриття як особистості. Формування високого рівня педагогічної творчості як механізму розвитку творчої компетентності майбутнього вчителя має починатися у вищому навчальному закладі.

Під творчою компетентністю, ми розуміємо такий рівень розвитку професійної компетентності, коли людина здійснює професійну діяльність на творчій основі стабільно і неперервно.

Аналіз проблеми розвитку творчої компетентності майбутніх вчителів дозволив виявити наступні протиріччя: між новими вимогами до рівня і змісту освіти майбутніх фахівців і можливостями традиційної моделі навчання у вузах; між загальним теоретичним рівнем сучасної психолого-педагогічної науки, яка розробляє основні засади компетентнісного підходу і дійсним станом формування професійної компетентності майбутніх учителів; між значною кількістю ідей щодо розвитку творчості вчителів і недостатньою розробленістю концептуальних основ розвитку їх творчої компетентності.

За С.У. Гончаренком, творчість педагогічна – це оригінальний і високоефективний підхід учителя до навчально-виховних завдань, збагачення теорії і практики виховання і навчання. Досягнення творчого результату забезпечується систематичними цілеспрямованими спостереженнями, застосуванням педагогічного експерименту, критичним використанням передового педагогічного досвіду. Педагогічна творчість стосується різних сторін діяльності вчителя – проведення навчальних занять, роботи над організацією колективу учнів відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей, проєктування особистості учня, вироблення стратегії і тактики педагогічної діяльності з метою оптимального виконання завдань всебічного розвитку особистості [1]. В.І. Загвязинський вважає, що кінцевим результатом педагогічної творчості є формування особистості нової людини відповідно вимог суспільства [2]. С.О. Сисоева розглядає педагогічну творчість як цілісний процес професійної реалізації та самореалізації педагога в освітньому процесі. Вона зазначає, що особливістю педагогічної творчості є те, що педагог реалізує свої особистісні і професійні творчі потенції засобом творення особистості дитини, а розвиток його творчого потенціалу зумовлений розвитком творчого потенціалу вихованця [3].

Результати аналізу психолого-педагогічних джерел свідчать, що не існує однозначного розуміння поняття "педагогічна творчість". На наш погляд, педагогічна творчість є механізмом творчої компетентності вчителя.

Заняття з «Генетичної інженерії», «Біотехнології», «Загальної цитології і гістології», «Вибрані питання біології», «Генетики», та ряду інших предметів природничого циклу за умови доцільної їх організації сприяють активному розвитку педагогічної творчості студентів, розкриттю їхніх творчих здібностей. Рівень педагогічної творчості обумовлює розвиток творчої